

Raadsvoorstel

Datum Raadsvergadering:

Agenda nr:

Onderwerp: Participatieverordening, onderdeel Uitdaagrecht

Portefeuillehouder(s) Burgemeester Starmans - Gelijns

Van: Saskia de Smet

Telefoonnummer: 4221

Email: saskia.desmet@etten-leur.nl

Aan de leden van de raad.

Voorstel

1. De 'Participatieverordening Meedenken en meedoen in Etten-Leur' vast te stellen.

Inleiding

De inwerkingtreding van de Wet versterking participatie op decentraal niveau verplicht gemeenten om het uitdaagrecht op te nemen in de participatieverordening. Dit recht geeft inwoners de mogelijkheid om een verzoek te doen om gemeentelijke taken over te nemen wanneer zij denken dat zij dit slimmer, beter, goedkoper of anders kunnen uitvoeren.

De huidige verordening 'Meedenken en meedoen in Etten-Leur' (geldend sinds 01-01-2023) bevat dit nog niet. Om te voldoen aan de wettelijke verplichting en om inwoners meer invloed en eigenaarschap te geven, is het uitdaagrecht nu verwerkt in een geactualiseerde versie van deze verordening.

Beoogd effect en evaluatie:

Verankering van het uitdaagrecht in de participatieverordening maakt het mogelijk voor inwoners om gemeentelijke taken over te nemen en draagt hiermee bij aan versterking van de lokale democratie en vergroting van betrokkenheid.

Evaluatie vindt plaats twee jaar na inwerkingtreding op basis van toepassing en effectiviteit.

Argumenten

1.1 Intrekking van de huidige participatieverordening is noodzakelijk voor actualisatie, want zij sluit niet meer aan bij de actuele wet- en regelgeving.

De huidige verordening 'Meedenken en meedoen in Etten-Leur' dateert van 01-01-2023 en bevat geen bepalingen over het uitdaagrecht, terwijl de Wet versterking participatie op decentraal niveau vereist dat dit recht expliciet wordt verankerd.

2.1 De Wet versterking participatie op decentraal niveau schrijft het opnemen van het uitdaagrecht expliciet voor.

De wet verplicht gemeenten om uiterlijk 1 januari 2027 het uitdaagrecht op te nemen in de participatieverordening. Hiermee wordt formeel vastgelegd dat inwoners de gemeente kunnen verzoeken een taak over te nemen.

2.2 Het uitdaagrecht vergroot eigenaarschap, betrokkenheid en gelijkwaardige samenwerking tussen gemeente en inwoners.

Het uitdaagrecht maakt inwoners meer eigenaar van hun leefomgeving, geeft hun invloed op de wijze waarop taken worden uitgevoerd en positioneert hen als gelijkwaardige partner van de gemeente. Daarnaast stimuleert het dat inwoners samen oplossingen ontwikkelen, hun kennis inzetten en nieuwe vormen van samenwerking in de buurt ontstaan.

2.3 Het opnemen van het uitdaagrecht in de verordening bevordert een duidelijke procesgang, want het legt vast wie wat doet, wanneer en waarom.

Door de stappen helder te beschrijven ontstaat duidelijkheid voor inwoners en de gemeente. Dit voorkomt misverstanden en ondersteunt goed verwachtingsmanagement.

Alternatieven/varianten

2.1 Het behouden van de huidige participatieverordening en pas na een experimenteerfase het uitdaagrecht opnemen, want dit geeft ruimte om ervaring op te doen voordat het recht wordt verankerd.

Wanneer het uitdaagrecht pas na een experimenteerfase wordt opgenomen, ontstaat een periode waarin inwoners niet kunnen terugvallen op een duidelijk en formeel juridisch kader. Dit kan zorgen voor onzekerheden. Daarnaast is het recht al wettelijk verplicht om op te nemen, waardoor uitstel tot na een experimenteerfase niet volledig voldoet aan de wettelijke eisen. Een directe en volledige opname van het uitdaagrecht biedt inwoners duidelijkheid en versterkt de zorgvuldigheid van het participatiekader.

2.2 Het uitdaagrecht van toepassing verklaren op alle inwonersinitiatieven zodat dit één uniform kader vormt.

Wanneer het uitdaagrecht op alle inwonersinitiatieven wordt toegepast, moeten ook de inwonersinitiatieven voldoen aan extra regels en voorwaarden. Dit kan inwoners ontmoedigen om initiatieven te starten en belemmert de laagdrempeligheid die we nastreven. Om deze reden kiezen we voor een splitsing tussen inwonersinitiatieven en verzoeken voor het uitdaagrecht, waarbij inwonersinitiatieven niet worden belast met de voorwaarden en regels behorende bij het uitdaagrecht. Het uitdaagrecht richten we daarbij uitsluitend op de overname van bestaande gemeentelijke taken.

Kanttekeningen en risico's

2.1 Het opnemen van het uitdaagrecht kan leiden tot extra administratieve lasten en inzet van personele capaciteit.

Een duidelijke procedure en heldere criteria moeten dit zoveel mogelijk voorkomen. De verordening legt een helder proces vast, waardoor aanvragen efficiënt kunnen worden beoordeeld.

2.2 Het uitdaagrecht kan leiden tot financiële risico's bij overdracht van taken.

De verordening voorziet in controlemechanismen. Door goede afspraken over budget, borging van kwaliteit en evaluatiemomenten moeten dit voorkomen. Verzoeken kunnen op de lange termijn ook kostenbesparend werken en maatschappelijke meerwaarde opleveren.

Toelichting

De financiële, juridische en personele gevolgen van dit voorstel zijn moeilijk te voorspellen omdat dit afhankelijk is van het verzoek c.q. het voorstel dat wordt ingediend, over welke taak dit gaat en hoe dat te realiseren is. Als een verzoek binnenkomt, is in ieder geval personele capaciteit nodig om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn.

Duurzaamheid

Met dit voorstel versterken we de basis voor een betrokken gemeenschap in Etten-Leur. Door het uitdaagrecht op te nemen in de participatieverordening geven we inwoners meer ruimte om actief mee te denken en mee te doen aan gemeentelijke taken. Dit bevordert maatschappelijke participatie en gelijkwaardigheid tussen gemeente en gemeenschap. Het sluit aan bij onze uitgangspunten: als Etten-Leur staan we naast de inwoner en niet tegenover elkaar. De nieuwe verordening zorgt voor duidelijkheid, zodat inwoners weten hoe zij invloed kunnen uitoefenen en verantwoordelijkheid kunnen nemen bij lokale initiatieven.

Planning

De verordening treedt in werking op 1 maart 2026.

Communicatie en participatie

De verordening is totstandgekomen onder andere met input van de raads werkgroep participatie. Na besluitvorming wordt de verordening bekendgemaakt via overheid.nl.

Bijlagen

1. Participatieverordening Meedenken en meedoen in Etten-Leur

Etten-Leur, 16 december 2025

burgemeester en wethouders,

N.J. (René) Reijngoudt
gemeentesecretaris

drs. M.C. (Marina) Starmans-Gelijns
burgemeester